

Nia estraro cerbumas, ĉu estus sufiĉe da aliĝontoj, se ni organizus la busvojaĝon al UK en Lille. Do, karaj legantoj, dume ankaŭ cerbumu...

Raportaĵo el Togolando

Nia membro Koffi Doumegnon el la afrika Togolando sendis al la redakcio ok-paĝan raporton pri Kultura semajno, en kiu estas 49 fotoj. Kompreneble tiel longan artikolon ni ne povas loki en nia Informilo, kaj tiel Vi povas legi pri ĝi nur en iom konciza formo.

Ĉar la togolanda lernoĵaro enhavas naŭ monatojn, la pedagogoj elpensis aldonan semajnon, en kiu la lernantoj, en diversstemaj prelegoj, miksitaj per sportado, dancado, bona manĝado ktp. konatiĝos ion krom sia tradicio.

Ĉi-jare la semajno, tre interesa por la lernantoj, okazis de la 18-a ĝis la 23-a de marto 2013. Organizis ĝin la Instituto Zamenhof, kiu zorgeme preparis la tutan programon.

La unua tago de la kultura semajno komenciĝis per matĉo de futbalo kaj ĉukbalo, pluajn tagojn okazis diversaj ludoj kaj skeĉoj, poste prelego pri temo „sano kaj nutrado“ kaj filmo pri la antaŭaj aranĝoj en la Instituto. La tuttaga ekskurso direktiĝis al la haveno de Lomeo kaj ĝiaj ĉirkaŭaĵoj. Tie la lernantoj havis okazon viziti loĝejon de ŝiplaborantoj, ŝipon kaj naĝejon kaj ili ricevis permeson, ke dum la semajno ili povas veni kaj lerni naĝi. Tio tre ĝojigis ĉiujn ekskursantojn.

Sekvis vizito al la puto de la sklavoj en Animanya. Tiu ĉi puto estis farita dum la sklavkomerco (antaŭ 1820) kaj permesis al la eŭropanoj lavi kaŝe en arbaro sklavojn kaj fari kelkajn ceremoniojn por devigi ilin forgesi ĉiujn misuzojn

antaŭ la ŝipa vojaĝo al nekonata destino (Ameriko), kie ili laboradis sur sukerkanaj plantejoj. Survoje sur la maro, tiuj nigruoj (tre malbone prizorgataj), kiuj malsaniĝis, estis ĵetitaj en la maron...

Kun multe da bedaŭro pro sklavkomerco, la vizito kondukis la ekskursantojn al la kelo de sklavoj, kie tiuj riĉaj kaj cinikaj eŭropanoj gardadis la sklavojn en nehumanaj kondiĉoj, kie oni ne povas hodiaŭ bredi eĉ porkojn. Kelkaj gelernantoj kaj instruistoj spertis la vivon en la kelo enirante la truon por nur kelkaj sekundoj... nur bedaŭraj vortoj eliris el ĉiuj buŝoj. Neniam plu tion sur nia grundo!!!

Plua tre interesa vizito kondukis al la Reĝa palaco de „Guins“ ĉe marbordo. La reĝolando nomiĝas LOLAN kaj la loĝantaro kutime diras “Lolanme”. Jam sep reĝoj forpasis. La nuna oka reĝo nomiĝas TOGBE AHOUA-WOTO SAVADO ZANKLI LAWSON VIII kaj li estis instruisto, antaŭ ol fariĝi reĝo. Tial li multe ŝatas kiel instruistojn tiel gelernantojn. La

vizitantoj longe atendis la reĝon, sed poste estis de li entuziasme bonvenigitaj. Ili estis informitaj pri la ekesto de la reĝolando – en 1821 antaŭ alveno de unuaj angloj. Tiuj angloj kreis la unuan togolandan lernejon, kies klasĉambroj preskaŭ 200 jarojn, do ĝis nun bone funkcias.

En la reĝolando neniu rajtas surmeti sandalojn, nek ĉapelon, ĉar tiuj ĉi privilegioj estas nur al la reĝo.

Sekvis tempo por ripozo kaj pikniko ĉe la marbordo kaj poste ĉiuj iris piede laŭ la marbordo ĝis la loko, kie la rivero MONO enfluas la maron.

Dum plua tago okazis la finalo en ĉukbalo kaj futbalo, sekvis diversaj ludoj, skeĉoj, recitaloj kaj posttagmeze konkursoj de afrikaj dancoj: ”Kamou; Agbadja; Bobobo; Gogohoun; Gazo; Azonto; Alingo; Kpakaka”.

Kaj la lastan tagon denove okazis grava futbala matĉo, nun ludis instruistoj kontraŭ lernantoj (la instruistoj venkis).

Posttagmeze ĉiuj venis tradicie vestitaj por la programo, kie alternis komediistoj, famaj kantistoj, kaj la amuzaj rakontetoj ridigis ĉiujn

spektantojn. La programo devis finiĝi je la 20-a horo, ĉar la gepatroj jam atendis, sed infanoj havis preparitajn pluajn erojn de la programo, do kelkaj pro tio ne estis kontentaj. Sed la ceteraj esprimis dankon por la tre sukcesa semajno.

Mallongigis Jarmila Rýznarová

Solvo: kabareto – acetato – betona – atomo – rano – eta – to – o

Esperanta panelo dum la papa TV-elsendo

Simile al la kutimo de siaj antaŭuloj en la dimanĉo de pasko en 2013 la papo Francisko ne faris multlingvajn bondezirojn. Dum la publika mesaĝ-parolo la placon Sankta Petro en Vatikano plenigis 250 000 personoj, inter ili ankaŭ esperantista teamo, kiu jam la 24-an fojon tenis grandan, okulfrapan panelon el 9 literoj, formantajn la vorton "Esperanto". La Esperanto-panelo estis montrita dufoje, en kelkaj sekundoj en la tutmonda televida elsendo!

La teksto de la paska mesaĝo de la papo Francisko kaj fotoĵoj pri la esperantista ĉeesto estas videblaj en la retpaĝo:

<http://www.ikue.org/pasko2013/pasko2013.htm>

De maldekstre: Filomena Canzano, Marija Beloševič, Renato Corseti, Giovanni Daminielli, Jitka Skalická, Isabel León Fonseca, Patrizio Cilli kaj Elio Bonomolo.

La institucio de MUD-ro Robert Jedlička festas 100 jarojn

Tiu ĉi instituto en Prago estas la plej malnova institucio por infanoj kun korpa handicap, kiu ĝis hodiaŭ servas por kleriĝo, korpterapio, por kompleksa plibonigo de la vivkvalito de handicapuloj. Ĝi ankaŭ servas al infanoj post korpolezo, kun somata kaj kombina malavantaĝoj.

La instituto estis fondita printempe 1913. Ekde la komenco ĝi funkcias laŭ la ideoj de la fondinto. Do ĝi estas instituto, kie oni laboras laŭ la plej modernaj medicinaj, pedagogiaj, ekonomie mutualaj principoj. Ĝi prezentas funkcikapablan organizaĵon, racie strukturitan kaj samtempe proponas spacon de sekuro por individua prosperado de la klientoj. Ekzakte ekspansie oni plenumis la ideon de la fondinto, interligi origine memstarajn fakojn kiel pedagogio, psikologio, medicino, sociala prizorgo, labor-kapablo, etika kaj estetika edukadoj komune.

Unu el la multaj signifaj personuloj estis František Bakule, kiu kreis el tiuj handikapitaj infanoj kanthoron, kiu en sia tempo havis grandajn sukcesojn ankaŭ eksterlande. La kanthoro nomiĝis Bakulaj kantistetoj (ĉeĥe Bakulovi zpěváčci). Liaj instrumentoj per laboro, amika rilato al la lernantoj ktp., kaj lia tuta pedagogia verkado estas konsiderataj valora kaj unika.

Pavel Nechvíle

Moresnet

estas malgranda regiono, sudokcidente de Akeno, Germanio, nordokcidente de Eupen, Belgio. Tie troviĝas la ekonomie grava zinko-minejo de potenca franca metalo-konzerno kaj tiu minado fariĝis la disputobjekto inter Francio kaj Germanio.

Neniu el la du volis cedi eĉ metron. Fine la koncerna komisiono decidis, ke Moresnet fariĝu neŭtrala. Kaj do tiel ekestis ŝtateto de 5½ kvadrataj kilometroj, sub la regado de Germanio kaj Francio.

La landeto Moresnet naskis unikaĵon. Kiam oni volis enkonduki popolhimnon, ekflamis denove la franc-germana konkurenco; nek la franca, nek la germana versio povis trovi interkonsenton. Estis la vilaĝanoj mem, kiuj trahakis la nodon: “Ni do faru himnon en neŭtrala lingvo!” Estas nur unu neŭtrala lingvo: Esperanto! Kaj jen: la unua kaj verŝajne la lasta popolhimo naskiĝis en Esperanto.

Kiu volas vojaĝi Moresneton, vizitu la urban domon de Kelmis (La Calamine), kie en malgranda muzeo troviĝas la teksto kaj la muziko. Aliaj vidindaĵoj estas la plej longa fervoja viadukto de Belgio, en la relvojo Tongeren – Akeno kaj ruinoj de la frumezepoka kastelo Schimper.

Joop van Hoeven

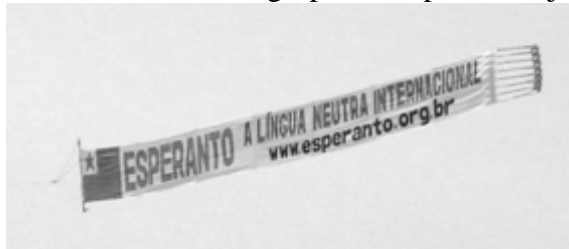
Kio okazis en la urbo Pĕrrov?

La respondojn vi vidas sur la foto. Ni aldonas: La 20-an de marto 2013 partoprenis 18 esperantistoj el kvar urboj: 4 de EK Prostĕjov, 4 de Pĕrrov, 1 de Ŝumperk kaj 9 el Olomouc. Ili certe traktis gravaĵojn kaj certe ankaŭ bone amuziĝis. La foton sendis L. Láni.

Aviadila reklamrubando super la marbordo de Rio

La 10-an de marto grupo de esperantistoj en Rio de Janeiro realigis tute nekutiman reklam-projekton por Esperanto.

La grupo aranĝis, ke aviadilo kunportanta grandan propagandan rubandon – longan 20 metrojn kaj larĝan 1,60 metrojn – flugis super la

marbordo de la urboj Rio kaj Niterói.

Laŭ la kreintoj de la projekto "Esperanto por la publiko", Evandro Caboclo kaj Walter Fontes, la reklamo principe kostus 2 800 realojn (ĉirkaŭ 1 090 eŭrojn), sed en la praktiko la direktoro de la kompanio Propagandaer donis

grandan rabaton, ĉar temis pri la internacia lingvo, afero, kiu por li estas simpatia.

Supozeble tre multaj personoj vidis la grandan Esperanto-rubandon. Tiam estis varma suna tago, kaj miloj da loĝantoj de Rio, Niterói kaj najbaraj urboj iris al lokaj plaĝoj por promeni aŭ sin bani, laŭ la brazila kutimo.

La origina artikolo kun kelkaj bildoj estas trovebla ĉe:

<http://esperantoilustrita.blogspot.hu/2013/03/aviadila-propagando-de-esperanto-super.html>

L.S. / Ret-Info

Denove tristaj informoj:

Bedaŭrinde neniam ni plu aŭskultos la rakontadon de nia membro Josef

Novosad, kiu pere de Esperanto travojaĝis ĉiujn kvin mondpartojn. En la arkivo ni havas liajn du taglibrojn: „Pere de Esperanto ĉirkaŭ la mondo – UK 1980 Stockholm kaj Skandinavio“ kaj „El Halenkov ĝis la fino de la mondo – mia vivo“. Sed pri siaj vojaĝoj li skribis entute 25 taglibrojn. Li mortis la 5-an de februaro

2013 en sia 92-a jaraĝo.

El Esperanto-klubo de la franca urbo Tours forpasis 92-jaraĝa la tre aktiva esperantisto André Aude. Li tre mankos al la klubanoj.

Ni deziru al ambaŭ konataj esperantistoj trankvilon kaj esprimu honoron al iliaj memoroj.
red.

Verki facilan tekston estis malfacile – ĝis nun...

(La informo nur por tiuj, kiuj havas interreton). La revuo Kontakto konscie uzas facil-lingvan Esperanton, kio signifas la uzon de la nur 1 000 plej oftaj vortoj, aparte listigitaj. Tiu principo estas tre utila, ankaŭ se oni verkas tekston por vasta publiko, aŭ se oni verkas por komencantoj, sed en la

praktiko pro la necesa unuopa kontrolado ĝia realigo estis nesimpla – ĝis nun...

Magnus Murr ĵus kreis retan programon "Facililo", kiu kontrolas, ĉu la enskribita teksto enhavas nur la radikojn de la listo de tiuj "facilaj" kaj "tre facilaj" vortoj.

La programo estis farita por helpi la verkadon de artikoloj por la revuo Kontakto, sed kompreneble oni povas utiligi ĝin ankaŭ por siaj aliaj verkoj.

"Facililo" estas uzbla ĉe la adreso: <https://github.com/legoscia>

La menciita vortolisto de "tre oftaj vortoj" estas trovebla ĉe

<http://remush.be/tezauro/Kontakto.html>

Iom por via libera tempo: Solvon trovu sur ia antaŭa paĝo.

	A	B	C	Ĉ	D	E	F	G	
A									Varieteo
B									Salo de aceta acido
C									Farita el cemento, sablo kaj ŝtonoj
Ĉ									Parto de molekulo
D									Saltanta amfibio
E									Malgranda
F									Turisma oficejo / ml./
G									Substantiva finaĵo

INFORMILO – monata gazeto por esperantistoj-handikapuloj + suplemento **ANTAŬEN**

Eldonas AEH – Asocio de esperantistoj-handikapuloj

Redaktoroj: J. Kosnar, J. Rýznarová, L. Srbová

Adreso: Svaz zdravotně postižených esperantistů, Na Okrouhlíku 953/21,

530 03 PARDUBICE, CZ tel. **466 611 941** SKYPE : jary_esperanto

e-mail: aeh-ikeh@volny.cz interreto: www.volny.cz/aeh-ikeh

Bankovní spojení: Poštovní spořitelna, číslo účtu AEH **192150088**, kód banky **0300**

Při platbách vždy uveďte vaše členské číslo (nad vaší adresou) jako variabilní symbol!

Roční předplatné časopisu Informilo= 200,-Kč, příspěvek svazu dobrovolný.

La jarabono de Informilo 15 €. Kodoĉe UEA : aehk-z

La redakcio ne ĉiam havas la saman opinion kiel la aŭtoroj de la artikoloj.